

Orašje: Na "vratima Bosne"

1. rujna 2020.

Piše: Anto PRANJKIĆ

Ako se putnik namjernik kojim slučajem zatekne u Bosanskoj Posavini u jutarnjim satima, neće moći a ne primijetiti mali gradić okupan jutarnjim suncem, koji zove svoje građane na još jedan dan rada, radosti i veselja, jer se samo tako može živjeti u Orašju na „vratima Bosne“:

Iako mu nitko nije davao šansu da će preživjeti ratne strahote i opstati, mali je prostor Bosanske Posavine s gradom Orašjem i obližnjim selima, unatoč nepovoljnim okolnostima i znatno jačem neprijatelju, uspio opstatiti svoj na svome. Prve godine nakon rata iskorištene su za saniranje nastale štete i povratak stanovnika u obližnja opustešena sela poput Vidovica.

-Povratak u naše selo nije bio jednostavan. Ljudi nisu imali uštedevine. Ono što je bilo ranije rat je pojeo. Trebalo je obnavljati domove i mi smo to učinili. Vratili se na svoje, obnovili, ali nas je onda pogodila poplava i morali smo sve, ono što se kaže, raditi „Jovo na novo“, kaže Drago Janjić i napominje da se Vidovice nisu predale ni u jednom trenutku.

-Mi smo žilav narod. Duh koji vlada među našim ljudima širom svijeta je uistinu jak pa nas sve nadahnjuje. Poznato je da su Vidovice selo s najviše duhovnih zvanja u Hrvata. Vjera nas je očuvala i sačuvala, a ljudi u cijelom oraškom području i danas jako pate zbog niza poplava koje se često javljaju pogotovo u proljetno i jesensko vrijeme, što onemogućava i bavljenje osnovnom granom gospodarstva.

Braniteljska zadruga koja čini čuda

-U jednom trenutku smo shvatili da je nama naša ravnica sve. Kad smo ju uspjeli sačuvati kao branitelji tražili smo način kako steći uvjete za bolji i ljepši život na našoj ravnici. Osnovali smo Braniteljsku zadrugu i komunikacijskim kanalima iskomunicirali početak suradnje sa velikim prerađivačkim gigantima. Tako smo održali niz sastanaka s predstavnicima koprivničke Podravke nakon kojih smo potpisali nekoliko unosnih i po nas dobrih ugovora. Naša je zadruga „Posavina Plod“ postala poznata širom BiH i Hrvatske, ponosno govori predsjednik braniteljske zadruge Joso Marković iz sela Matići. Ovaj inženjer poljoprivrede i prekaljeni posavski branitelj ističe kako je

zadruga postala opskrbljivač Podravke kada su u pitanju paprike, ali i proizvodi niz drugih proizvoda, od kojih prednjači sok od jabuke.

– Zasijali smo veće količine zemljišta paprikom, zaposlili nekoliko ljudi za stalno, a nekoliko ih u našim plastenicima radi sezonski. Ponosni smo što su tu i učenici, koji svoje ljetne raspuste koriste za korisne stvari. Pomažu nama ali i sebi stjecanjem sredstava za džeparac, ističe Marković i pokazuje nam ogromni objekt u kojem su smješteni moderni strojevi za obradu zemlje a tu je i skladište u kojem se skladište proizvodi do odvoza do krajnjeg prerađivača a potom i potrošača.

Oni malo stariji dobro znaju da su gotovo svi Posavljaci, pa i Orašani u povijesti život ostvarivali od poljoprivrede, ali je na ovom području, pogotovo u selima Oštra Luka i Bok do dana današnjeg se zadržao i posebni zanat – pletenje korpi i raznih drugih proizvoda od vrbovoga pruča.

-Pored rijeka rastu vrbe. Bile su jeftina sirovina našim ljudima, a kako su naši stari bili kreativni, a tu vrlinu i na nas prenijeli, počeli su se baviti stvaralačkim zanatom. Neki su desetljećima hranili i školovali djecu zarađenim novcem od vrbe i po tomu smo na široko poznati, govori Ivo Krištić.

Zvonko Milas, osvjedočeni prijatelj Posavine

Orašje je nakon rata bilo područje koje je najviše prometa ostvarivalo od carine, ali su ljudi uvidjeli da je poljoprivredna proizvodnja ipak budućnost ovoga kraja, jer plodna ravnica daje stostruko. No, iako su „vratima Bosne“ često izostavljena iz različitih donatorskih planova, ipak se u posljednje vrijeme vidi osjetan interes donatorskih i humanitarnih organizacija, koje su fascinirane životom u ovom dijelu Bosne pa često dolaze i pomažu.

Vlada Republike Hrvatske je svojim zakonskim aktima regulirala potrebu zaštititi Hrvate u Bosni i Hercegovini, koji kao najmalobrojniji narod u nekim životnim segmentima zaostaju za drugima, a često su zapostavljeni i u procesu razvojnih projekata. Stoga su predstavnici Središnjeg državnog ureda Republike Hrvatske gotovo svakodnevno na terenu i iz dana u dan financijskim sredstvima pomažu posavske projekte, što ipak nije bio slučaj u neka prethodna vremena. Stanje se na bolje promijenilo dolaskom na mjesto državnog tajnika u Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zvonka Milasa, koji je prepoznao potrebu ali i kapacitete te znatno popravljajući količinu sredstava i broj projekata koji se realiziraju na području Posavine, u kojoj značajnu ulogu igra i kultura. Zato su Milasa nedavno iz renomirane Društveno-kulturne platforme za Bosansku Posavinu predložili za prestižno priznanje „Prijatelj Posavine“, a kojega od ove godine organizacija dodjeljuje ljudima koji su uistinu pomogli posavskom čovjeku.

Duh Ive Gregurovića na svakom koraku

Ovih dana u Orašju se održavaju jubilarni „25. Dani hrvatskoga filma – Ivo Gregurović“, jedna od najznačajnijih manifestacija ovoga kraja a gotovo sasvim sigurno i jedna od najvećih manifestacija hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini. „Dani hrvatskog filma Ivo Gregurović“ u Orašju nisu samo manifestacija hrvatskoga naroda u BiH nego u cjelosti, jer ćete ovih dana u Orašju vidjeti više hercegovaca, dalmatinaca, ličana, slavonsaca, zagoraca, nego domaćih posavljaka. I upravo se ovdje na sjeveru Bosne uz samu rijeku Savu ovih dana ostvaruje sveopće hrvatsko zajedništvo, koje predvode Hercegovci i Dalmatinci, a otišlo se i korak dalje organizacijom predivnih manifestacija tipa „Hercegovina u Posavini“ ili „Posavina u Hercegovini“, manifestacije koje govore milijune riječi, a slike o hrvatskom jedinstvu obilaze svijet.

Ako se putnik namjernik kojim slučajem zatekne u Bosanskoj Posavini u jutarnjim satima, neće moći a ne primijetiti mali gradić okupan jutarnjim suncem, koji zove svoje građane na još jedan dan rada, radosti i veselja, jer se samo tako može živjeti u Orašju na „vratima Bosne“:

-Svaki gost dobronamjernik dobro je došao ovdje. Za njega imamo svega. Domaće rakije, kruva, mesa, šargije i violine, a ponajviše ljubavi, kaže oraški šaljivdžija Mlika i ponosno podcikuje, dok stavlja drva u „veseli stroj“, svima ovdje dobro poznati kazan za pečenje rakije i maše nam kao da govori:

- Sretan put, prijatelji! Dođite opet!